

SPU-høringsvar fra NOAH: Europa-Kommissionens forslag til den delegeret retsakt om EU-listen over projekter af fælles interesse (PCI-projekter) samt bilag

Den femte PCI-liste skaber langsigtet afhængighed af fossilgas. Det europæiske gasnet er overdimensioneret, og der er brug for mindre, ikke mere, infrastruktur til gas. Alligevel indeholder listen 30 projekter med fossilgas til en værdi af omkring 100 milliarder kr. Processen med at udvælge projekter til PCI-listen mangler gennemsigtighed og et uafhængigt tilsyn. Samtidig har den fossile brændselsindustri en alt for central rolle i beslutningsprocessen.

Vi opfordrer til, at Danmark arbejder for følgende:

- Alle fossilgasprojekter fjernes fra listen;
- Godkendeslen af den 5. PCI-liste udsættes, indtil revisionen af TEN-E-forordningen er vedtaget og trådt i kraft;
- TEN-E revideres, så forordningen sikrer et reelt stop for EU-støtte til alle projekter med fossile brændstoffer (dvs. ingen undtagelser);
- EU indfører en firewall for at forhindre lobbyister fra olie- og gassektoren i at påvirke beslutningstagningen på energi- og klimaområdet.

Manglende overensstemmelse med klimapolitik

Det altoverskyggende formål med listen er at diversificere det europæiske gasmarked. Desværre øger EU samtidig sin afhængighed af fossilgas. Dermed understøtter listen først og fremmest olie- og gassektorens interesser, og den er ikke i europæernes fælles interesser.

De 30 projekter med fossilgas tydeliggør den manglende overensstemmelse mellem listen og European Green Deal samt EU's klimapolitik i øvrigt. Listen er ligeledes i uoverensstemmelse med EU's italesættelse af sig selv, eksemplificeret ved Ursula von der Leyens udtalelse under COP26 i Glasgow "det er vores pligt at handle nu".

Vi minder desuden om, at Det Internationale Energiagentur¹ tidligere i år konkluderede, at investeringer i projekter med fossile brændstoffer (inkl. fossilgas) skal stoppe øjeblikkeligt (*from today*), og at den eksisterende brug af fossile brændstoffer skal udfases, hvis der skal være en chance for at holde den globale opvarmning under 1,5 grader.

¹ IEA. 18. maj 2021. Pathway to critical and formidable goal of net-zero emissions by 2050 is narrow but brings huge benefits, according to IEA special report. <https://www.iea.org/news/pathway-to-critical-and-formidable-goal-of-net-zero-emissions-by-2050-is-narrow-but-brings-huge-benefits>

Manglende politisk kontrol og videnskabelig rådgivning

Den femte PCI-liste indeholder fossilgasprojekter som Baltic Pipe, Gdansk LNG, EastMed pipeline, og Cyprus2EU LNG terminal.

Energinet hævder, at Baltic Pipe vil føre til, at gas vil erstatte kul i Polens energisektor. Polen er dog allerede godt diversificeret på gasområdet, og landet har rigelig med forsyningsmuligheder, også uden at importere gas fra Rusland. En undersøgelse fra analysefirmaet Artelys² viser, at det nuværende gasnetværk til Polen allerede er tilstrækkelig modstandsdygtigt til at modstå en række fremtidige scenarier for gasefterspørgsel med ekstreme forsyningsforstyrrelser – uden import fra Rusland.

Derudover satte flere eksperter spørgsmål ved, om fordelene ved projektet kan opveje ulemperne for Danmark i en analyse i Ingeniøren fra den 1. juni 2018³.

Linende kan siges om så godt som alle andre fossilgasprojekter på listen, især fordi udvælgelsen af projekter til listen tager udgangspunkt i en forventning om fremtidig vækst på gasmarkedet, og fordi udvælgelsen mere eller mindre er undsluppet politisk kontrol og videnskabelig rådgivning. Meget af forklaringen skal findes i den beslutningsproces PCI-listerne er underlagt i TEN-E-forordningen, som giver afgørende indflydelse til gastransmissionsselskaberne (Transmission System Operators) uden formel inddragelse af f.eks. European Scientific Advisory Board on Climate Change.

Kommissionen havde lovet overensstemmelse mellem politik og listen

Også EU's Ombudsmand har sat spørgsmålstegn ved beslutningsprocessen og gastransmissionsselskabernes afgørende rolle i tilblivelsesprocessen af den fjedre PCI-liste⁴. På den baggrund lovede Kommissionen fremover ”at tage hensyn til CO₂- og methanbalancen samt effektivitetsvirkninger under vurderingen af projekter. Indikatoren forventes at afspejle infrastrukturens forventede virkning på den samlede drivhusgasintensitet for energiproduktionen i en bestemt EU-medlemsstat og emissionerne knyttet til funktionen af selve infrastrukturen”.

Inden tilblivelsen af den femte PCI-liste stillede Europa-Kommissionen således i udsigt, at listen ville være i overensstemmelse med European Green Deal og dermed give mindre plads til gasprojekter. Desværre vil listen, som den er nu, betyde støtte til fossil energi i yderligere to år og potentielt meget længere. Det er misbrug af skatteydernes penge, unødvendigt og klimaskadeligt. Milliarder af euro er allerede blevet spildt, selvom pengene kunne være brugt til at introducere rene, vedvarende løsninger, isolering og energieffektivisering.

² An updated analysis on gas supply security in the EU energy transition. Artelys FRANCE. 20/01/2020. Final Report. <https://www.artelys.com/wp-content/uploads/2020/01/Artelys-GasSecurityOfSupply-UpdatedAnalysis.pdf>

³ Milliarddyr gasledning graver hele Danmark op for polakkernes skyld. Ingeniøren, 1. juni 2018. <https://ing.dk/artikel/milliarddyr-gasledning-graver-hele-danmark-polakkernes-skyld-212589>

⁴ Den Europæiske Ombudsmand. 17 november 2020. Afgørelse i sag 1991/2019/KR om Europa-Kommissionens foranstaltning vedrørende bæredygtighedsvurdering for gasprojekter på den gældende liste over projekter af fælles interesse. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/135095>

Revision af TEN-E

Forordningen om det transeuropæiske energinet (TEN-E), som regulerer beslutningsprocessen omkring PCI-listen, er for øjeblikket under revision. Den fjerde PCI-liste fra 2019 indeholdt en række kontroversielle gasprojekter pga. af den utidssvarende TEN-E-forordning. Det samme er desværre ved at ske igen med den femte PCI-liste. Derfor opfordrer vi til, at den femte PCI-liste først godkendes efter, en revideret TEN-E-forordning er vedtaget og trådt i kraft.

På vegne af NOAH's Energi og Klimaretfærdighedsgruppe,

Jacob Sørensen
jacob@noah.dk
Tlf.: 6199 1865